

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Jana Prokopjuková

Název práce: Dekomunizační zákony a jejich implementace na Ukrajině od roku 2015 do současnosti

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jan Šír, IMS

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce je příspěvkem ke studiu vyrovnávání se s totalitní minulostí na Ukrajině. Mapuje průběh implementace a praktické dopady čtyř zákonů z jara 2015, jež tvoří základní dekomunizační rámec.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je členěna – vedle úvodu a závěru – do pěti hlavních kapitol. První, konceptuálně pojatá kapitola zasazuje ukrajinskou dekomunizaci do kontextu širších debat o vyrovnávání se s minulostí a s tím spojené tranzitivní spravedlnosti. Přihlíží přitom krátce i ke zkušenosti ostatních zemí regionu střední a východní Evropy. Druhá kapitola sleduje počátky ukrajinských snah o zpracování dědictví sovětského totalitarismu na pozadí obecného politického vývoje Ukrajiny po nezávislosti v roce 1991. Kapitoly 3 až 5 – jádro práce – analyzují balík dekomunizační legislativy z roku 2015. Nejprve přibližují samotné dekomunizační zákony, jejich náplň a cíle. V návaznosti na to pak sledují jejich naplňování v praxi, s důrazem na očistění veřejného prostoru od pozůstatků komunistické ideologie (změna či navrácení původních místních geografických názvů, Leninopád). Závěrečná diskuse podává zhodnocení dosavadních výsledků dekomunizace a jejich dopadů na ukrajinskou společnost. Nastihuje rovněž kontroverze, jež celý proces od počátku provázely.

Autorka zvolila pro svou práci téma, o jehož aktuálnosti a společenské závažnosti pro studium střední a východní Evropy asi nemůže být pochyb. Stojí přitom za zmínku, že v případě Ukrajiny má daná problematika i mimořádný bezpečnostní rozměr, s ohledem na probíhající ozbrojený konflikt s Ruskem a roli, již v ruské zahraniční politice hrají paměťové války a s tím spojené vlivové a dezinformační narativy. Současně jde o téma poměrně obšírné, mnohvrstevnaté a co do zpracování tedy i velmi náročné. Právě tato obšírnost představovala nakonec asi největší úskalí a výzvu, se kterými se autorka při zpracování musela vypořádat.

Základní výstavba textu je logická. Organizace materiálu je přehledná. Základní rámec považují za funkční. Práce jako celek je určitě kompaktní a dobře drží pohromadě. Z povahy věci má nicméně místy dost přehledový charakter. Některé avizované zkoumané aspekty (např. proměny politiky paměti a s tím spojeného veřejného diskursu na Ukrajině v kontextu nastoupené dekomunizace) proto mohly být nanejvýš letmo zmíněny, než aby mohla jít autorka v jejich rozboru pořádně do hloubky. V případě bakalářské práce, která má prověřit v prvé řadě zvládnutí „řemesla“ (schopnost kriticky vyhodnocovat zdroje, samostatně koncipovat výzkumný projekt a sepsat souvislou závěrečnou zprávu), to asi tolik nevádí. Pro příště nicméně v každém případě doporučuji autorce téma ještě víc zúžit a problémově zacílit. Když nic jiného, půjde jí téma snáz uchopit a ve výsledku i líp psát.

Práce se opírá o solidní heuristickou základnu. Zahrnuje jednak primární zdroje (samotné legislativní akty, materiály z dílny Ukrajinského institutu národní paměti), jednak akademickou literaturu, převážně ukrajinské, české a anglosaské provenience. Tato základna je pro daný účel adekvátní a dostatečná. I zde jde nicméně spíše o vybraný vzorek než o vyčerpání celé debaty k tématu, které je přinejmenším v samotné Ukrajině frekventováno a v hrubých rysech pokryto (Kasjanov, Portnov, Kulyk aj.).

S řečeným souvisí i to, že práce je v některých pasážích dost deskriptivní. To se týká zejm. kapitoly 3, která přibližuje samotné dekomunizační zákony. Více toho na omezené ploše bakalářské práce jednoduše obsáhnout nešlo. Vzhledem k tomu, že nastoupená dekomunizace má jak na Ukrajině, tak za jejími hranicemi má nemálo odpůrců a její karikatury skýtají munici řadě demagogů v podmínkách probíhající informační války, by právě přiblížení spojených kontroverzí (kap. 5, po mém soudu vůbec nejzajímavější část práce) stálo ještě rozvést.

K faktografii: Českým protějškem polského IPN (patrně přehlédnutí, str. 7) je Ústav pro studium totalitních režimů, nikoli paměti. 25 ukrajinských oblastí, jež byly do konce roku 2016 v rámci dekomunizace přejmenovány (str. 21), mělo být správně asi 25 okresů a obvodů (rajonů). A pár drobností.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Styl výkladu věcný, text srozumitelný. Odkazování průběžné, poznámkový aparát přehledný. Písemná úprava v normě (rozhozené formátování souboru neřeším). Ženská příjmení původem z cizích jazyků bych v českém textu asi přechyloval. Závěrečnou bibliografii bych členil v první řadě na primární a sekundární zdroje a v rámci nich pak teprve přistoupil k dalšímu členění dle povahy zdroje.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses [X] Turnitin [X]

Komentář k výsledku kontroly:

Protokol s výsledky kontroly neukazuje na žádná potenciálně problematická místa z hlediska původnosti textu. Nalezené shody jsou naprosto minimální a jsou na úrovni jednotlivých slovních spojení a nemají povahu souvislých pasáží.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Velké plus za volbu tématu.

Pro příště doporučuji nenechávat psaní na poslední chvíli.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Pokusila byste se porovnat, v čem vidíte podobné a v čem naopak odlišné rysy zvolené cesty vyrovnání se s totalitní minulostí na Ukrajině a v České republice? Čeho se Ukrajincům – oproti české zkušenosti – v tomto ohledu podařilo dosáhnout a čeho naopak ne a v čem se Ukrajinci od Čechů a Češi od Ukrajinců mohou případně učit? V čem vidíte možné příčiny tohoto stavu?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Práci jako vyhovující **doporučuji k obhajobě**. Pro obhajobu bych vycházel z **hodnocení stupněm B**.

Datum: 8. září 2021

Podpis: Jan Šír

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.